

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه خوارزمی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه علوم اجتماعی

پایان نامه جهت اخذ کارشناسی ارشد

رشته پژوهش علوم اجتماعی

عنوان:

مطالعه رابطه دینداری با احساس شادمانی

استاد راهنما:

دکتر سید حسین سراج زاده

استاد مشاور:

دکتر محسن گودرزی

پژوهشگر:

مریم جامه شورانی

تابستان 1392

آزادی
و
آزادگی

تقدیر و تشکر

بر خود لازم می دانم که از استاد بسیار توانمند و عزیزم جناب آقای دکتر سید حسین سراج زاده که با راهنمایی ها و کمک های ارزنده شان، مرا در به ثمر رساندن این کار، دلسوزانه و صبورانه یاری کردند، نهایت تشکر و قدر دانی را داشته باشم.

همچنین از استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر محسن گودرزی که مرا در انجام کار یاری و راهنمایی رساندند، نهایت تشکر و سپاسگزاری را دارم.

در پایان از همسر عزیزم، برادر مهربانم، پدر و مادر گرانقدرم و تمامی دوستان خوبم، که در مراحل مختلف کار تحقیق، مرا دلسوزانه همراهی کردند، کمال قدردانی را دارم.

چکیده

تحقیق حاضر با هدف مطالعه رابطه بین دین داری با شادمانی انجام شده است. برای همین منظور ابتدا رابطه میان میزان دین داری با شادمانی مطالعه و بررسی شد. سپس در مرحله بعد رابطه میان انواع دین داری با شادمانی به صورت اکتشافی مورد بررسی قرار گرفت.

دین داری (میزان و انواع) در این تحقیق متغیر مستقل؛ حمایت اجتماعی، معنا داری زندگی و سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها متغیرهای واسطه ای و نهایتاً شادمانی متغیر وابسته است.

روش اجرای این تحقیق پیمایش است و اطلاعات آن توسط پرسشنامه جمع آوری شده است. نمونه تحقیق از بین دانشجویان دانشگاه خوارزمی واحد کرج با حجم 371 نفر با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران و به روش طبقه ای متناسب انتخاب شد.

به منظور تبیین رابطه میزان دین داری با شادمانی از سه دسته مطالعات نظری استفاده شد. 1. نظریات جامعه شناسان کارکردگرایی دین، مثل وبر، یینگر، گیرتس، لاکمن، برگر و اودی. 2. نظریات برخی از نظریه پردازان و اندیشمندان حوزه شادمانی مانند چلبی و وین هوون. 3. بررسی ها و مطالعات نظری برخی از اندیشمندان و پژوهشگران در زمینه رابطه این دو متغیر (دین داری و شادمانی) مانند پاتنام و لیم، بروس، هیدی، کوزاریان و ... که به تفصیل در بخش نظری تحقیق به آن ها پرداخته شده است.

در بررسی و آزمون روابط متغیرهای تحقیق، نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان می دهد که بین میزان دین داری با متغیرهای واسطه ای (حمایت اجتماعی، معنا داری زندگی و سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها) و وابسته تحقیق (شادمانی)، همبستگی مثبت معنی داری وجود دارد. همچنین در این نوع بندی از دین داری بین نوع پیامدی دین داری و میزان شادمانی رابطه منفی نسبتاً ضعیف و بین نوع مناسبی دین داری و میزان شادمانی رابطه مثبت نسبتاً ضعیفی وجود دارد. و بین دیگر انواع دین داری (تجربی، اعتقادی) و میزان شادمانی همبستگی معنی داری مشاهده نمی شود. همچنین نتایج رگرسیون چند متغیره نشان می دهد که متغیرهای مستقل (میزان دین داری، حمایت اجتماعی، معنا داری زندگی و سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها) حدود 50/5 درصد از کل تغییرات متغیر وابسته (شادمانی) را تبیین می کنند. به علاوه اثر دین داری بر شادمانی (بر خلاف نتایج حاصل از همبستگی پیرسون) به طور معنا

واژگان کلیدی: میزان دین داری، انواع دین داری، حمایت اجتماعی، معنی داری زندگی، سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها، شادمانی

داری منفی شد. باتوجه به تکنیک مسیر دین داری به واسطه متغیر های حمایت اجتماعی، معنا داری زندگی و سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها می تواند اثر مثبتی بر شادمانی افراد داشته باشد و از طرفی ممکن است به واسطه ایجاد یک سری متغیر های دیگری که در تحقیق ما آورده نشده است (از جمله ایجاد نوعی واسواس و ترس از گناه و مجازات ناشی از آن ها، ایجاد وابستگی و سطوح پایین تر خود شکوفایی ایجاد دنیا گریزی در فرد ، عدم انعطاف پذیری، دگماتیسم و استبداد) بر شادمانی اثر منفی داشته باشد و عملاً سطح شادمانی افراد را کاهش دهد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
5.....	چکیده
6.....	فهرست مطالب
13.....	فهرست جداول
15.....	فهرست نمودارها
فصل اول: کلیات تحقیق	
17.....	1-1 بیان مسأله
22.....	2-1 اهمیت و ضرورت تحقیق
فصل دوم: پیشینه تحقیق	
25.....	1-2 بررسی مفاهیم
25.....	1-1-2 مفهوم شادمانی
26.....	2-1-2 مفهوم دین و دین داری
28.....	3-1-2 مفهوم انواع دین داری
30.....	1-3-1-2 مک گواپر
30.....	2-3-1-2 وبر
31.....	3-3-1-2 شریعتی
32.....	4-3-1-2 سروش
34.....	5-3-1-2 شبستری
34.....	6-3-1-2 مصطفی ملکیان
35.....	7-3-1-2 جان هیک

- 36..... 8-3-1-2 میر سندسی
- 41..... 4-1-2 مفهوم حمایت اجتماعی
- 43..... 5-1-2 مفهوم معنا داری زندگی
- 44..... 6-1-2 مفهوم سازگاری با ناکامی ها و محرمیت ها
- 46..... 2-2 بررسی پیشینه نظری
- 47..... 1-2-2 امیل دورکیم
- 48..... 2-2-2 وبر
- 49..... 3-2-2 رهیافت های نوین کارکرد گرایانه در جامعه شناسی دین
- 49..... 1-3-2-2 بینگر
- 50..... 2-3-2-2 اودی
- 51..... 3-3-2-2 دیدگاه کلیفورد گیرتس درباره دین و معنا
- 52..... 4-3-2-2 دیدگاه برگر درباره دین و معنا
- 53..... 5-3-2-2 دیدگاه لاکمن درباره دین و معنا
- 53..... 4-2-2 گیدنز
- 54..... 5-2-2 چلبی
- 56..... 6-2-2 وین هوون
- 57..... 7-2-2 هیدی و همکاران
- 58..... 8-2-2 پاتنام
- 58..... 9-2-2 پاتنام و لیم
- 59..... 10-2-2 اوکولیکس کوزاریان
- 61..... 3-2 بررسی پیشینه تجربی

- 61..... 1-3-2 پژوهش های داخلی با رویکرد روانی
- 62..... 2-3-2 پژوهش داخلی با رویکرد روانی و اجتماعی
- 63..... 3-3-2 پژوهش های خارجی با رویکرد روانی
- 63..... 4-3-2 پژوهش های خارجی با رویکرد روانی و اجتماعی
- 64..... 5-3-2 پژوهش خارجی با رویکرد اجتماعی
- 69..... 4-2 چهارچوب نظری
- 70..... 1-4-2 مدل نظری تحقیق
- 71..... 2-4-2 فرضیه های تحقیق

فصل سوم: روش شناسی

- 73..... 1-3 مقدمه
- 73..... 2-3 روش تحقیق
- 74..... 3-3 تعریف نظری و عملیاتی متغیر های تحقیق
- 74..... 1-3-3 شادمانی
- 74..... 2-3-3 دین داری
- 75..... 3-3-3 انواع دین داری
- 76..... 4-3-3 حمایت اجتماعی
- 76..... 5-3-3 معنا داری زندگی
- 77..... 6-3-3 سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها
- 77..... 4-3 روایی و پایایی سنجه ها
- 79..... 5-3 متغیر های زمینه ای
- 80..... 6-3 پیش آزمون

80.....	7-3 ابزار جمع آوری داده
80.....	8-3 جمعیت تحقیق
81.....	9-3 نمونه تحقیق
81.....	10-3 روش تعیین حجم نمونه تحقیق
82.....	11-3 روش نمونه گیری
82.....	12-3 واحد مشاهده و واحد تحلیل
82.....	13-3 مکان تحقیق
83.....	14-3 روش جمع آوری داده ها

فصل چهارم: یافته های تحقیق

85.....	1-4 یافته های توصیفی
85.....	1-1-4 ویژگی های جمعیتی نمونه
87.....	2-1-4 ویژگی های تحصیلی نمونه
89.....	2-1-4 بررسی توزیع فراوانی متغیرها
89.....	1-2-1-4 دین داری
92.....	1-1-2-1-4 توصیف ابعاد و شاخص کل دین داری
93.....	2-2-1-4 انواع دین داری
94.....	3-2-1-4 حمایت اجتماعی
96.....	4-2-1-4 معنا داری زندگی
97.....	5-2-1-4 سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها
99.....	5-2-1-4 شادمانی

103.....	2-4 یافته های تبیینی.....
103.....	1-2-4-1 آزمون فرضیه های تحقیق.....
103.....	1-1-2-4-1 فرضیه های مربوط به رابطه میزان دین داری با متغیرهای تحقیق.....
107.....	2-1-2-4-2 بررسی همبستگی انواع دین داری با متغیرهای تحقیق.....
109.....	3-1-2-4-3 بررسی فرضیه اکتشافی مربوط به رابطه نوع دین داری با میزان شادمانی.....
110.....	2-2-4-2 رابطه متغیرهای زمینه ای با متغیر وابسته.....
114.....	3-2-4-3 تحلیل رگرسیون.....
115.....	1-3-2-4-1 مدل رگرسیونی حمایت اجتماعی.....
116.....	2-3-2-4-2 مدل رگرسیونی معنا داری زندگی.....
117.....	3-3-2-4-3 مدل رگرسیونی سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها.....
118.....	4-3-2-4-4 رگرسیون چند متغیره.....
119.....	5-3-2-4-5 تحلیل مسیر.....

فصل پنجم: خلاصه و نتیجه گیری

124.....	1-5 مقدمه.....
124.....	2-5 خلاصه ای از مراحل تحقیق.....
125.....	3-5 یافته های توصیفی.....
125.....	1-3-5-1 متغیرهای اصلی تحقیق.....
125.....	1-2-3-5-1 دین داری.....
126.....	2-2-3-5-2 ابعاد دین داری.....
126.....	3-2-3-5-3 انواع دین داری.....
127.....	4-2-3-5-4 حمایت اجتماعی.....

- 127.....5-2-3-5 معنا داری زندگی
- 127.....6-2-3-5 سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها
- 128.....7-6-3-5 شادمانی
- 129.....4-5 یافته های تبیینی
- 129.....1-4-5 آزمون فرضیه های تحقیق
- 131.....2-4-5 رابطه متغیر های زمینه ای با متغیر وابسته
- 131.....3-4-5 تحلیل رگرسیون
- 132.....4-4-5 تحلیل مسیر
- 133.....5-5 تحلیل نهایی
- 135.....6-5 پیشنهادات پژوهشی

منابع

- 138.....الف. منابع فارسی
- 142.....ب. منابع انگلیسی
- 147.....ضمیمه پرسشنامه تحقیق

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول شماره 1: رتبه بندی شادمانی در قاره ها و کشورها	5
جدول شماره 2: رتبه بندی شادمانی ایران در رده بندی کلی کشورها	5
جدول شماره 3: نتایج آزمون کی ام او و آلفای استاندارد برای هر کدام از سنجه ها	61
جدول شماره 4: جمعیت دانشجویان دانشگاه خوارزمی به تفکیک جنسیت، دانشکده و مقطع تحصیلی	68
جدول شماره 5: توزیع نمونه دانشجویان به تفکیک، جنسیت دانشکده و مقطع تحصیلی	69
جدول شماره 6: توزیع فراوانی پاسخگویان براساس خصوصیات جمعیتی نمونه	72
جدول شماره 7: توزیع فراوانی پاسخگویان براساس خصوصیات تحصیلی نمونه	75
جدول شماره 8: توزیع فراوانی پاسخگویان در گویه های دین داری در هریک از ابعاد	77
جدول شماره 9: مقایسه توصیفی ابعاد دین داری	79
جدول شماره 10: مقایسه توصیفی انواع دین داری	80
جدول شماره 11: توزیع فراوانی پاسخ گویان بر حسب حمایت اجتماعی	82
جدول شماره 12: توزیع فراوانی پاسخ گویان بر حسب معنا داری زندگی	83
جدول شماره 13: : توزیع فراوانی پاسخ گویان بر حسب سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها	85
جدول شماره 14 : : توزیع فراوانی پاسخ گویان بر حسب شادمانی	87
جدول شماره 15: مقدار ضریب همبستگی و سطح معنی داری مربوط به رابطه بین متغیر های تحقیق	90
جدول شماره 16: ضریب همبستگی و سطح معنی داری رابطه بین انواع دین داری و متغیرهای تحقیق	94
جدول شماره 17: نتایج آزمون وی کرامر برای ارتباط متغیر شادمانی و جنسیت	98
جدول شماره 18: : نتایج آزمون پیرسون برای ارتباط متغیر شادمانی و سن	98
جدول شماره 19: : نتایج آزمون وی کرامر برای ارتباط متغیر شادمانی و وضعیت تأهل	99
جدول شماره 20: نتایج آزمون وی کرامر برای ارتباط متغیر شادمانی و مذهب	99

- جدول شماره 21: نتایج آزمون وی کرامر برای ارتباط متغیر شادمانی و قومیت 100
- جدول شماره 22: نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای ارتباط متغیر شادمانی و درآمد 101
- جدول شماره 23: نتایج آزمون تاو بی کندال برای ارتباط متغیر شادمانی و مقطع تحصیلی 101
- جدول شماره 24: نتایج آزمون وی کرامر برای ارتباط متغیر شادمانی و محل تولد 102
- جدول شماره 25: نتایج مدل رگرسیونی حمایت اجتماعی Enter 103
- جدول شماره 26: نتایج مدل رگرسیونی معنا داری زندگی Enter 104
- جدول شماره 27: نتایج مدل رگرسیونی سازگاری با ناکامی ها و محرومیت ها Enter 105
- جدول شماره 28: نتایج مدل رگرسیونی چند متغیره شادمانی Enter 106
- جدول شماره 29: میزان تأثیر مستقیم، غیر مستقیم و کل متغیر های مستقل بر متغیر وابسته شادمانی ... 107
- جدول شماره 30: مقدار ضریب همبستگی و سطح معنی داری مربوط به رابطه بین متغیر های تحقیق 118
- جدول شماره 31: میزان تأثیر مستقیم، غیر مستقیم و کل متغیر های مستقل بر متغیر وابسته شادمانی .. 120

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
42	نمودار شماره 1: عوامل بر خاسته از نظام جامعه ای مؤثر بر شادمانی
57	نمودار شماره 2: مدل نظری تحقیق:
109	نمودار شماره 3: دیاگرام مسیر عوامل مؤثر بر شادمانی

فصل اول: کلیات تحقیق

1-1 بیان مسأله

توجه به احساسات مثبت انسان از جمله شادمانی از عهد باستان مطرح بوده است. (خوش کنش و کشاورز، 1387: 41). همچنین علاقه به سعادت ذهنی پیشینه ای طولانی در فلسفه و روانشناسی دارد. اما اخیراً محققان در بسیاری از رشته ها شروع به بررسی شادمانی و رضایت از زندگی کرده اند. این مجموعه در حال ظهور از ادبیات بین رشته ای شامل احساس ذهنی رفاه به عنوان شاخص مهم کیفیت زندگی است (پاتنام و لیم، 2010: 914). وین هوون (1998) در یک بررسی به این نتیجه رسید که تا سال 1960 کل پژوهش های مربوط به شادمانی و مقوله های وابسته به آن از جمله رضایت، لذت و احساسات مثبت 62 مورد بوده است. از سال 1960 پژوهش های مربوط به شادمانی افزایش یافت و سازمان های مختلفی به بررسی شادمانی پرداختند. در این پژوهش ها سه جهت گیری اصلی را می توان مشخص کرد: (1) در برخی از آنها سنجش میزان شادمانی و تهیه ابزارهایی برای سنجش شادمانی هدف اصلی بوده است. (2) در برخی از پژوهش ها که بیشتر مورد توجه بوده است، بررسی عوامل مؤثر بر شادمانی مد نظر قرار گرفته است. (3) در گروهی دیگر شیوه های افزایش شادمانی ارزیابی شده اند (آرجایل، 2001 به نقل از میر شاه جعفری و همکاران، 1381: 50).

عوامل زیادی می توانند بر شادمانی مؤثر باشند و در این زمینه مطالعات فراوانی انجام شده است. از جمله اینکه وین هوون (1992) بیان می کند که عواملی مانند سلامتی، تحصیلات، مذهب و معنویت، وضعیت تأهل، شخصیت، جذابیت فیزیکی، جنسیت، سن و ثروت از جمله عوامل مؤثر بر شادمانی می باشند (وین هوون، 1992). همچنین میرشاه جعفری و همکاران (1381) بر شخصیت، عزت نفس، اعتقادات مذهبی، سرمایه اجتماعی، فعالیت های اوقات فراغت، وضعیت اقتصادی، رضایت شغلی، سلامت، وضعیت تأهل و جنسیت به عنوان عوامل مؤثر بر شادمانی تأکید کرده اند. همانطور که ملاحظه می کنیم یکی از مهمترین عوامل اجتماعی و فرهنگی مرتبط با شادمانی، دین داری است که در دهه های اخیر بیشتر مورد توجه واقع شده است (ریاحی و همکاران، 1387: 54).

درباره رابطه دینداری با شادمانی نظرات متفاوت و گاه متعارضی وجود دارد. بسیاری از آنها بر نقش مثبت دین داری در افزایش شادمانی تأکید کرده و برخی نیز اثر دینداری بر شادمانی را منفی می دانند. تحقیقات فراوانی در این زمینه انجام شده است از جمله اینکه کوهن (2002) حمایت گروهی و اعمال مذهبی را با اندازه های رضایت از زندگی برای اعضای مذاهب متفاوت، مرتبط می داند (کوهن، 2002، به نقل از اسنوپ، 2008: 207). همچنین لیوتمر (2005) دریافت که اعمال و اعتقادات مذهبی، حتی با کنترل متغیرهای جمعیت شناختی مثل سن، درآمد و پایگاه مادی به طور مثبتی با اندازه های سلامت روانی رابطه دارد (لیوتمر، 2005، به نقل از اسنوپ، 2008: 207). همچنین ایمان مذهبی، اهمیت به مذهب و سنت گرایی ذهبی به طور مثبتی با شادمانی همبستگی نشان داده است (کامرون و همکاران، 1937). در زمینه یابی

های به عمل آمده در ملیت های مختلف، افراد مذهبی فعال، سطوح نسبتاً بالاتری از شادمانی را گزارش داده اند (اینگلهارت، 1990). مؤسسه گالوپ در یک زمینه یابی از شرکت کنندگان خواست که مخالفت یا موافقت خود را با این جمله که "ایمان مذهبی در زندگی من مهمترین تأثیر را داشته است؛" نشان دهند. این مرکز آشکار کرد که افرادی که احساس نزدیکی فوق العاده ای به خدا داشته اند (41 درصد) نسبت به کسانی که تا حدی احساس نزدیکی کرده اند (29 درصد) یا کسانی که احساس نزدیکی نداشته و خدا را باور نداشته اند (23 درصد) سطوح بالاتری از شادمانی را گزارش داده اند (میرز، 2000، به نقل از مظفری و هادیان فرد، 1383: 90).

با وجود این یافته ها، همه تحقیقات رابطه مثبت بین دینداری با شادمانی را نشان نمی دهند. یک بررسی به این نتیجه رسید که مذهبی بودن به طور مثبتی با اختلال روان رنجوری و سواسی رابطه دارد (کوئینگ و دیگران، 2001، به نقل از بارتز و دیگران، 2010: 684). ایس (1962) بیان کرد که "مذهبی بودن افراطی می تواند افسردگی یا دیگر اختلالات روانی را در افراد یکسان ایجاد کند" (ایس، 1962، به نقل از اسنوپ، 2008: 208). گارتنر و دیگران (1991) به این نتیجه رسیدند که مذهب با بعضی از متغیرهایی که ممکن است با کارکردهای اجتماعی و روانی ضعیف تر مانند وابستگی، سطوح پایین تر خود شکوفایی، عدم انعطاف پذیری، دگماتیسم و استبداد مرتبط باشند، رابطه دارد. بنیاد گرایی دینی به میزان زیادی با دگماتیسم، نژاد پرستی و هموفوبیا رابطه دارد (آلتیمر و هانسبرگر، 2005، به نقل از بارتز و دیگران، 2010: 684). با وجود این تحقیقات، بسیاری از نویسندگان به طور ضمنی استدلال می کنند که اثرات سودمند مذهب، عام و جهانشمول است (اسنوپ، 2008: 208).

در این زمینه دیدگاه های جامعه شناسی دین به خصوص دیدگاه کارکردگرایان دلالت هایی دارند. آنها بر کارکردهای مثبت دین از جمله ایجاد همبستگی اجتماعی و معنا بخشی به زندگی اجتماعی تأکید می کنند که هر کدام از آنها به نوعی می تواند نقش مؤثری در افزایش شادمانی ایفا کند. دورکیم بر کارکردهای دین از جمله معنا بخشی، امید بخشی، انسجام بخشی و انتظام بخشی تأکید می کند. از نظر بینگر ایده فلاح و رستگاری که دین مطرح می کند، پاسخی است برای حل مسایل غایی مثل ناکامی رنج، عدم اطمینان و به خصوص مرگ. اگر چه اینها برخاسته از خصوصیات روانشناختی افرادند؛ اما با مسایل اجتماعی هم ارتباط پیدا می کند زیرا حل نشدن آنها موجب از هم گسیختگی اجتماعی می شود (همیلتون، 1387). از نظر اودی زندگی بشر با سه ویژگی احتمال، ناتوانی و کمیابی همراه است که برای بشر محرومیت به بار می آورد و سازگاری با این ناکامی ها و محرومیت ها تنها از طریق دین امکان پذیر است. از نظر او دین از طریق معنا بخشیدن به تجربه های ناراحت کننده، برای مسایلی چون مرگ و رنج پاسخ هایی را فراهم می کند (همان، 207). گیرتس دین را مجموعه ای از نمادها می داند که از طریق القای تمایلاتی به انسانها در جهت رفتار کردن به شیوه های معین و ترغیب حالت های خاص در آنها، به جهان اجتماعی شکل می بخشد. برای مثال

این نمادها می توانند به عبادت کنندگان وقار، متانت و نظایر آن را ببخشند و یا سرمستی، شادمانی و هیجان را در آنها برانگیزند. در واقع او دین را پاسخی برای تبیین تجارب سردرگمی، رنج و شر می داند (همان، 267). از نظر برگر نیز دین علاوه بر مشروع و درک پذیر ساختن نظم اجتماعی، تجاربی را که باعث از هم گسیختگی اجتماعی و نا به سامانی می شود را معقول می کند. همچنین تجارب حاشیه ای مانند رؤیاهای، مرگ، بلاها، جنگ، شورشهای اجتماعی، خودکشی، رنج و شر را مشروع می سازد (همان، 273). همچنین لاکمن نیز بر نقش دین در ساخت معنا تأکید دارد. او دین را فرایندی می داند که با آن انسان از طبیعت زیست شناختی خود در می گذرد و به یک نوع خود آگاهی دست پیدا می کند و تصویری از جهان نمادین باز می نماید که به واقعیت و وجود فرد معنا می بخشد (همان، 275).

این در حالی است که تحقیقات انجام شده داخلی و خارجی حاکی از آن است که کشور ما از لحاظ رتبه شادمانی وضعی نه چندان مطلوب و بلکه بد را داراست. چلبی و موسوی (1378) در یک بررسی به این نتیجه رسیدند که سطح شادمانی در جامعه ایران پایین و بیش از نیمی از افراد میزان شادمانی شان کمتر از حد متوسط است. همچنین رتبه سازمانی ایران در میان 69 کشور رده 61 است که رده نازلی است (چلبی و موسوی، 1378: 34 و 35).

همچنین در پروژه ای که توسط دانشگاه لیستر با هدف رتبه بندی کشورها از نظر شادی مردمشان انجام شد، نتایج جالب توجهی خصوصاً در مورد ایران به دست آمد. از میان کشورها دانمارک رتبه 1، سوئیس رتبه 2، اتریش رتبه 3، ایسلند رتبه 4، باهاما رتبه 5، فنلاند رتبه 6، سوئد رتبه 7، بوتان رتبه 8، برونئی رتبه 9 (شادترین ملت مسلمان)، کانادا رتبه 10 و الی آخر. ایران از میان 220 کشور رتبه 202 را به خود اختصاص داد و در قاره آسیا بعد از کشورهای چین عراق و افغانستان قرار گرفت. شایان ذکر است که در کنار عواملی چون تورم، نا امنی روانی، اجتماعی و اقتصادی، نرخ بالای جرم و جنایت، نظام اداری نامنسجم به انحراف از دین به عنوان یکی از عوامل موثر بر این سطح پایین از شادمانی مردم ایران اشاره شده است (پایگاه خبری/تحلیلی فرارو، 16 شهریور 1390). علاوه بر آن موسسه گالوپ که یکی از معتبرترین مؤسسه های اعلام آمار شادی در جهان است؛ در تحقیقی که در فاصله سالهای 2005 تا 2009 انجام داده است به این نتیجه رسیده است که هر چند پول در شادمانی تأثیر گذار است، اما شادمانی روزانه بیشتر تحت تأثیر این موضوع است که یک نفر تا چه اندازه از نظر روانی و اجتماعی انتظاراتش برآورده می شود. در این نتیجه گیری کامیابی برای موضوعاتی است که بیشترین میزان شادی را در افراد دارند و محقق می شوند. کشمکش برای آن دست از موضوعاتی است که برای شادی لازم است اما به راحتی حاصل نمی شود. رنج برای مسایل شادی بخشی است که کاملاً دور از دسترس به نظر می رسند. فاکتور چهارم هم نشان می دهد شهروندان هر کشور روزانه تا چه اندازه احساس شادمانی را تجربه می کنند که بالاترین امتیاز 10 تعیین شده است. نتیجه تحقیقات 4 ساله گالوپ به تفکیک قاره ها از این قرار است: (سایت آفتاب نیوز، 9 مرداد 1389)

جدول شماره 1: رتبه بندی شادمانی در قاره ها و کشورها

قاره	کشور	رتبه در قاره	درصد کامیابی	درصد کشمکش	درصد رنج	تجربه روزانه شادمانی
اروپا	دانمارک	1	82	17	1	7/9
	فنلاند	2	75	23	2	7/8
	نروژ	3	69	31	0	7/2
آمریکا	کاستارکا	1	63	35	2	8/1
	کانادا	2	62	36	2	8/6
	پاناما	3	58	39	3	8/4
آفریقا	مالاوی	1	25	64	10	8/4
	لیبی	2	24	68	8	6
	جمهوری بوتسوانا	3	24	65	11	7/3
	نیوزیلند	1	63	35	2	7/6
اقیانوسیه	ترکمنستان	2	52	47	1	7/5
	استرالیا	3	62	35	3	7/5

جدول شماره 2: رتبه شادمانی ایران در رده بندی کلی کشورها

رتبه در رده بندی کلی	درصد کامیابی	درصد کشمکش	درصد رنج	تجربه روزانه شادمانی
81	19	66	14	6/3

با توجه به مطالبی که در بالا آمد و با توجه به اینکه ما در جامعه ای دینی زندگی می کنیم که ارزش های دینی در بسیاری از عرصه های اجتماعی و فردی حاکمیت دارند و از طرفی باورهای دینی بیشتر جنبه آخرت گرایانه داشته و آموزه های فقهی سخت گیرانه و آیین ها و مناسک دینی (که بیشتر با عزاداری همراه است تا با مراسمات جشن و سرور مذهبی) با ایجاد نوعی حزن و اندوه درونی همراه اند؛ درباره رابطه میان دینداری و شادمانی در میان افراد جامعه دیدگاه های متفاوت و گاه متعارضی به وجود آمده است. حتی در این زمینه دیدگاه هایی کلیشه ای مبنی بر اینکه دین و دینداری باعث حاکم شدن جو افسردگی و غم زدگی بر جامعه شده و سطح شادمانی را کاهش داده اند و همچنین این دیدگاه که دین و دین داری با زندگی شاد